

Imagining Our World Without Torah

פרקי אבות – פרק ו' הכנה לשבועות, תשע"ט

(1) מסכת פסחים דף נד.

שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם, ואלו הן: תורה, ותשובה, וגן עדן, וגיהנם, וכסא הכבוד, ובית המקדש, ושמו של משיח.

(2) בראשית רבה – פרשה א

רבי הושעיה רבה פתח "וְאֶהְיֶה אֲצִלּוֹ אֱמוּנָה וְאֶהְיֶה שְׁעֵשְׂעִים יוֹם יוֹם" (משלי ח, ל) ... ד"א אמון אומן, התורה אומרת: **אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה**, בנוהג שבעולם מלך בשר ודם בונה פלטין, אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן, והאומן אינו בונה אותה מדעת עצמו, אלא דיפתראות ופינקסאות יש לו, לדעת היאך הוא עושה חדרים, היאך הוא עושה פשפשין, כך היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם, והתורה אמרה "בראשית ברא אלקים", ואין ראשית אלא תורה, היאך מה דאת אמר "ה' קנני ראשית דרפכו" (משלי ח, כב).

(3) בראשית – פרק א, פסוק לא

וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי.

(4) רש"י (שם)

יום הששי - הוסיף ה' בששי בגמר מעשה בראשית, לומר שהתנה עמהם על מנת שיקבלו עליהם ישראל חמשה חומשי תורה. דבר אחר "יום הששי" כולם תלויים ועומדים עד יום הששי, הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה:

(5) אור החיים הקדוש – בראשית פרק ב, פסוק ג (וע"ע שמות - פרק כ, פסוק יא)

אכן מצינו כי הקדוש ברוך הוא גילה הדבר במה שאמר בעשרת הדברות "כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'" (שמות כ), הרי גילה כי בשעת הבריאה לא ברא ה' כח בעולם זולת לעמוד ששת ימים לטעם הנודע לו גם ידוע ליודעי אמת. ונתחכם ה' וברא יום אחד הוא ידוע לה' ובו ביום חוזר ה' ומשפיע נפש לעולם שיעור המקיים עוד ששת ימים, וכן על זה הדרך. וזולת זה היום היה העולם חרב בגמר ששת ימים וחוזר לתוהו ובוהו, וצריך ה' להכינו פעם ב', ובאמצעות שבת העולם עומד...

(6) פרקי אבות – פרק ו [ברייתא קנין תורה]

רבי מאיר אומר: כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה. ולא עוד אלא שכל העולם כלו כדאי הוא לו.

(7) רוח חיים (שם)

"ולא עוד אלא שכל העולם כלו כדאי הוא לו" – כי אם רגע אחת היה נפסק דברי תורה מכל העולם מעוסקיה ושומריה, היו שמים וארץ נהפכים לתוהו ובוהו, כמו שאמרו חז"ל (נדרים לב). על פסוק "אם לא בריתי יומם וגו' חוקות שמים וארץ לא שמתיי" (ירמיה לג, כה), וגם הרקיע שעל גבי ראשי החיות בכלל. וכמו שאומרים "וחיי עולם נטע בתוכנו", כי חיות כל העולם תלוי במה שנתן לבני אדם תורת אמת, ועל ידי זה חיי העולם נטע בתוכנו. ואם כן הלומד תורה אפשר שבאותה רגע כל העולם מתבטלים, ואם כן הוא מקיים עולם ומלואה...

וידוע מה שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתיי" (ירמיה לג, כה), וזהו לא אך על קבלות התורה כי אם אף אם היה ח"ו כל העולם כולו בטלים כרגע מלמוד התורה היה העולם חוזר לתוהו ובוהו¹... ולזה אמר התנא "כל העולם כולו" ר"ל גם העליון.

8) פרקי אבות – פרק ו [ברייתא קנין תורה]
גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות, שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, והכהנה בעשרים וארבע, והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים... המכיר את מקומו...

9) מרביצי תורה ומוסר – חלק ב, פרק טז – "ר' ברוך דוב ליבוביץ"² (ר' אהרן סורסקי)
תלמידו הנאהב רבי שלמה היימאן מפאריטש (ראה למעלה) סיפר פעם, כי בהתנפלות זו שהפורעים היכוהו, והפשיטו מעליו את בגדיו, התבטא רבי ברוך בר: „עכשיו עלינו לשמוח שבעתיים בברכת, אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, הלא רואים לאן אדם מגיע בלא תורה, בלעדיה היינו עלולים גם אנחנו לרצוח ולחמוס...”

10) של"ה הקדוש – מסכת שבועות, נר מצוה אות יח
יח. חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר, כי הוא יום שזכינו בו לכתר תורה... והשמחה אשר שמח תהיה שמחה רוחנית ולהודות והלל להשם יתברך, שנתן לנו התורה, מתעורר מאד בלבו להתקדש ולתקן מעשיו ולהיות מוכתר בכתר תורה, לקיים "וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה" (יהושע א, ח)...

11) מסכת פסחים דף סח:
רב יוסף ביומא דעצרתא אמר: עבדי לי עגלא תלתא. אמר: אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא?

12) רש"י (שם)
אי לאו האי יומא - שלמדתי תורה ונתרוממתי, הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף, ומה בני לבינם?

13) בית דלי – עמ' א (ר' יצחק דוד ליר זצ"ל)
אמר (ה"דברי שמואל" מסלנים זי"ע) על מאמר חז"ל שרב יוסף אמר אי לאו האי יומא קגרים כמה יוסף איכא בשוקא, שאם לא היום שבו ניתנה תורה כמה תוספות ומותרות של השוק המגושם היו נדבקים ח"ו, כן אמר בדרך צחות כי איתא בגמ' שרבה היה עוקר הרים ורב יוסף סיני, ובכן מדרגת רבה היתה גדולה יותר כי הר סיני היה הר ועוקר הרים בכוחו לעקרו, אלא שביום זה גדלה מעלת הר סיני שעליו נגלה הבוית"ש לתת לעמו תורה ומצוות.

¹ וע"ע בדבריו בספר נפש החיים – שער ד, פרק יא ופרק כה
² פרק טז, עמ' קמד